

PKK'nin testi, Kürtlerin cevabı...

7 Haziran seçimlerinde HDP'nin yüksek oylar alarak milletvekilliği kazandığı bazı illeri, 1 Kasım seçim sonuçlarıyla karşılaştırdım.

İşte tablo:

Diyarbakır'da HDP'nin oyları yüzde 79.8'den, yüzde 73.6'ya düşerken, AK Partinin oyları 13.9'dan 21.1'e yükseldi. Benzer bir tablo neredeyse bölgelerin tümüne hakim olmuştu.

İl il gidelim:

Muş: HDP, 71.6'dan 62.8'e, AK Parti, 23.9'dan 33.5'e
 Bitlis: HDP, 60.8'den 50.3'e, AK Parti, 31.0'den 43.5'e
 Hakkari: HDP, 87.5'den 83.9'a AK Parti, 8.4'den 12.0'ye
 Van: HDP, 78.4'den 66.5'e AK Parti, 16.9'dan 29.6'ya
 Ağrı: HDP, 78.8'den 68.9'a AK Parti, 15.9'dan 26.7'ye
 Iğdır: HDP, 57.2'den 52.9'a AK Parti, 10.8'den 30.9'a
 Kars: HDP, 44.6'dan 35.3'e AK Parti, 26.7'den 35.7'ye
 Şırnak: HDP, 85.1'den 86.2'ye AK Parti, 9.1'den 10.6'ya
 Batman: HDP, 73.2'den 68.4'e AK Parti, 18.0'den 28.3'e
 Urfa: HDP, 39.1'den 30.3'e AK Parti, 46.8'den 63.7'ye

HDP'ye yüksek oranda oy veren kentlerde, seçmenin HDP oylarının ortalama beşte birine yakın bir bölümünü geri aldığı ve AK Parti'ye iade ettiği söylenebilir.

"HDP'ye kırmızı kart"

Bu sonuçları, bu bölgedeki bir arkadaşımın paylaştığımda aramızda bir yazışma geçti... Ben ona "Kürtler neticeyi belirlediler" mesajını attığımda, onun karşılığı şu oldu: "Evet, toplumun vicdanı böyledir. HDP'ye kırmızı kart. Barış istiyoruz. Zulüm kimden gelirse gelsin karşı durulmalıydı. Öyle de yapıldı."

Bu mesajı gönderen arkadaşım, yıllarca HDP saflarında mücadele eden, bütün ailesi bu tercihin içinde yer alan bir isim. Ona da yazdığım gibi, sonucu aslında bir anlamda PKK belirledi. HDP'nin çok yüksek oy aldığı kentlerde ilan edilen "özyönetim"ler, yöre halkı için bir drama dönüşmüştü.

Silah ve barış ikilemi

Bu olaylar üzerine yazdığım bir yazıda, yapılanları kavramakta zorluk çektiğimi ifade etmiştim: "80 milletvekiliyle grup kurmuş bir siyasi parti varken, ülkedeki iletişim ve diyalog imkanları büyük bir hızla genişlerken, silahın hak aramak için kullanıldığını savunabilenlere, anlam vermekte zorlanıyorum.

Şu noktada, ilkesel bir karar gerekli: Siyasette şiddet ve silah, haklı/ meşru olabilir mi? Soruyu somutlaştıralım: PKK'nin son şiddet eylemlerinin, Kürtlere bir faydası olabilir mi? Yakılıp yıkılmış kentler, eğitimden kopmuş gençler, ekonomik ve sosyal yıkım... Kaybedilen yaşamlar... Bunlardan; Kürtler veya Türkler adına, 'sol değerler' veya 'insani değerler' adına; herhangi bir kazanım doğma ihtimali var mı?"(22 Ağustos 2015)

PKK'nin "özyönetim" uygulamaları dışında, ayrıca yollara mayın döşemesi, sivil insanları da hedef alan bombalı saldırılara girişmesi, bir anda bölgeyi ateş çemberi içine atarken, toplumda büyük bir tepkiye neden oldu.

MHP çözümsüzlük simgesi

Kriz ve çatışma anında, çözüm bekleyen toplumun karşısında "çözümsüzlük" sembolü olarak görünen MHP ile, bölgede yükselen şiddet sarmalından bir anlamda yalnızca iktidarı sorumlu tutan HDP, etkisizleşti, siyaset dışı kaldı. Bu tablo karşısında Kürtlerin bir bölümü, kimlik talepleri nedeniyle şartlı destek verdikleri HDP'den bu gelişmeler üzerine desteklerinin bir kısmını geri çektiler. 1 Kasım'da MHP ve HDP'nin yakın oranlarda (tabii MHP'nin kaybı bir miktar daha

büyük) oy kaybetmeleri, işte bu tepkilerin sonucu olarak okunabilir.

Testin sonucu

PKK'nin "özyönetim" denemelerini bu köşede, bir "test" olarak değerlendirmiştim. Kandil, Kürtleri ve de devleti sınıyordu: Acaba Kürtler böyle bir uygulamanın arkasında dururlar mıydı? Devlet, bu oldu bittiyi kabullenir miydi? Ancak, bu girişimler, Kürtlerde bir gelecek veya hayatın iyileşmesine dair bir umut yaratamadı. Eziyet, yoksulluk, ölüm ve tahribattan başka bir şey yükselişe geçmedi. Bölgedeki halkın ne büyük sıkıntılar ve acılarla yüzyüze olduğunu, yöredeki dostlarımdan defalarca dinledim.

Türk devleti açısından bakarsak... Bu gidiş, kabulü mümkün olmayan bir dayatma olarak değerlendirildi. Devlet, kendi hukukunun devre dışı kaldığı bir "oldu bitti"yi kabul etmedi.

Bir çözüme ihtiyaç vardı... Bir yandan da, Devlet Bahçeli, "hayır" diye tutturdukça, PKK'nın eylemlerine öfke duyan milliyetçi oylar, MHP'den AK Parti'ye yöneliyordu. Sonuç olarak, PKK'nın testinden "özyönetim" çıkmadı ama, Davutoğlu'na iktidar çıktı.

Kürtler, kimlik ve demokrasi talepleri için Meclise gönderdikleri HDP'den şiddete karşı daha net bir tutum beklediler. Meclis yerine "özyönetim"lerin açmazı içinde umutsuzca koşturmasını benimsemediler. Çözüm projelerinin dışında kalmasını içlerine sindiremediler ve bu nedenle kredilerinin bir bölümünü geri aldılar.

Türkiye'nin son seçiminde, kaderimizi asıl belirleyen gelişmeler, Güneydoğu'da yaşandı. Kürtler, sonucun bir yönüyle ana aktörü oldular.